

OECD *Multilingual Summaries*

Development Co-operation Report 2017

Data for Development

Summary in Turkish

Bu yayının tüm içeriğine erişmek için şu adresi tıklayın: [10.1787/dcr-2017-en](https://doi.org/10.1787/dcr-2017-en)

2017 Kalkınma İşbirliği Raporu

Kalkınma Verileri

Türkçe Özet

Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Ajandası'nın hayata geçirilmesinin ve hiçbir kimsenin geride bırakılmamasını sağlamanın ön şartı verilerdir. 2017 Kalkınma İşbirliği Raporu kalkınma verilerine odaklanmaktadır çünkü kaliteli, zamanında ve ayrıştırılmış veriler nihai kalkınma hedefi olan insanların refahının iyileştirilmesinde ve yoksullukla mücadelede başarı sağlanmasında büyük önem taşır. Ancak gelişmekte olan ülkelerde insanlar ve gezegen hakkında sürekli olarak temel veri eksikliği bulunması ve bu açıkları kapamaya yönelik teşviklerin ve kapasitenin zayıf kalmasının başarısızlık riskini artıracak şekilde büyük bir risk bulunmaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) tüm dünyada ulusal istatistik sistemleri üzerinde büyük bir yük getirmektedir. Pekçok OECD ülkesi de dahil olmak üzere çoğu ülkede BM global SKH göstergeleri çerçevesindeki birçok gösterge için veri toplanmaya henüz başlanmamıştır. İstatistik kabiliyetleri düşük olan birçok gelişmekte olan ülkenin önündeki zorluklar daha da kritiktir. Örneğin gelişmekte olan 77 ülkenin yoksulluk verileri yetersizdir. Dünya genelinde ülkelerin sadece %56'sının doğum kayıt verileri tam iken, Sahra-altı Afrika ülkelerinin sadece %15'inde, Güney Asya'nın %33'ünde, Güneydoğu Asya'nın ise %36'sında bu veriler bulunmaktadır. Sadece 37 ülkenin, BM Temel Resmi İstatistik İkeleriyle uyumlu ulusal istatistik mevzuatı vardır. Bir yandan global izlemeye dönük diğer yandan da ulusal politika oluşturulmasına dönük veriler üretilmesi arasında denge kurulması ihtiyacı da dahil olmak üzere ciddi metodolojik ve stratejik zorlukların aşılması hala gerekmektedir.

Bu raporda gelişmekte olan ülkelerin ve onların kalkınma işbirliği partnerlerinin, teknoloji gücünün bugüne kadarki en iddialı kalkınma planı olan 2030 Ajandası ile yaklaşmanın ortaya çıkardığı öngörülme fırsatları değerlendirmek suretiyle veri farklılaşmasını nasıl kapatabilecekleri - ve riskleri hafifletebilecekleri - analiz edilmektedir. Yeni teknoloji ile birlikte veri devrimi olarak adlandırılan hareket, karar alıcıların politikalar ve öncelikler hakkında bilgiye dayalı tercihlerde bulunmak için ihtiyaç duyduğu verileri üretmeyi daha kolay, daha hızlı ve daha ucuz hale getirmektedir. Ancak sadece daha fazla veri üretmek yeterli değil: verilerin politika oluşturmak, takip etmek ve hesap verebilirlik için yararlı hale getirilmek üzere dönüştürülmesi, analiz edilmesi ve kullanılması zorunludur.

Veri devrimi hükümetlere ve ulusal istatistik kurumlarına, resmi istatistiklerin yerini alması da bunları tamamlayabilecek ve güçlendirebilecek yeni kaynaklardan veri oluşturmak suretiyle daha yararlı veriler üretebilmeleri için iyi bir fırsat sunmaktadır. Gelişmekte olan bazı ülkeler bu olumlu sonuçlarla veri devrimine zaten başlamış bulunuyorlar. Etiyopya, Güney Afrika, Sri Lanka ve Uganda bilgisayar tabletleri ve diğer el cihazları gibi bilgisayar destekli görüşme cihazları kullanmak suretiyle sayım ve anket verileri toplamadaki verimliliklerini ve tutarlılıklarını geliştirmiş bulunuyorlar. Coğrafi mekansal veriler, ulusal istatistik sistemleriyle sosyo-ekonomik ve çevresel şartların takip edilmesine yardımcı oluyor, coğrafi ayrıştırmayı mümkün kılıyor ve coğrafi konumlu verileri daha dinamik hale getiriyor.

Bu rapor, sürdürülebilir kalkınma yolunda veri ayrışmasını gidermenin yollarını tespit etmektedir. Verilerle kalkınmanın önünün açılmasını güvenceye almak için gelişmekte olan ülkelerde güçlü bir siyasi

liderliğe ihtiyaç bulunmaktadır. Bu da kalkınma yolunda veri hedeflerini teşvik ederken bu verilerin yüksek kalite standartlarında üretilmesini, gizliliğin ve mahremiyetin korunmasını güvenceye almayı içerir. 2017 Kalkınma İşbirliği Raporu sürdürülebilir kalkınma için verilerin gücünden en üst düzeyde yararlanmak için altı adet somut eylemde bulunmayı öneriyor.

Veri eylemi 1. İstatistik yasalarını, yönetmeliklerini ve standartlarını veri gereksinimlerini geliştirmeye uygun hale getirin.

Global kalkınmaya ve bireysel vatandaşlara yarar sağlayan, kapsayıcı veri ekosistemleri oluşturmak için kurumsal ve hukuki çerçevelerin maksada uygun olması gerekir. Veri üretiminde ve kullanımında yer alan artan sayıda kamu, özel sektör ve sivil toplum aktörleri net hukuk, etik ve kalite standartları ile protokollerine yönelik ihtiyacı daha da acil hale getirmektedir. Bunların geleneksel ve yeni veri kaynaklarının kullanımını düzenleyerek olumlu politikalar ile kalkınma sonuçları bilgisini vermek için gereken güveni güçlendirmesi gerekir.

Veri eylemi 2. Veri finansmanının miktarını ve kalitesini iyileştirin.

İstatistiksel sistemlere yatırım geliştirmekte olan ülkeler ve onların kalkınma işbirliği partnerleri için stratejik bir öncelik olmalı. Ulusal istatistik sistemleri daha fazla ve daha iyi veriye dönük artan talebi karşılayacaksa bütçelerin genişlemesi gerekiyor. Kalkınma işbirliğinde verileri ortak bir öncelik haline getiren tedarikçiler bunu ulusal, bölgesel ve küresel kalkınma taahhütlerinin yerine getirilmesinde temel altyapının parçası olarak kabul etmeye başlayabilirler.

Veri eylemi 3. Yeni yaklaşımlarla istatistik kapasitesini ve veri okuryazarlığını güçlendirin.

Veri toplamak için kapasite oluşturmanın ötesine geçerek ulusal istatistik kurumları için veri ekosisteminde evrilen ve çok işlevli bir rol oynama kapasitesi oluşturulmasına ve veriler ile istatistikler için kurumsal ve mümkün kılıcı ortamın iyileştirilmesine uzanacak şekilde istatistiksel kapasite gelişimine dönük yeni, daha kapsayıcı yaklaşımların geliştirilmesi ve kılavuz alınması gerekir.

Veri eylemi 4. “Veri sıkıştırılmaları”yla veya ülke öncülüğündeki diğer eşgüdümlü yaklaşımlarla verimliliği ve etkiyi artırın.

Gelişmekte olan ülkelerin, veri üreticileri ile kullanıcıları arasındaki karşılıklı açıklanabilen kapsayıcı ortaklıklar üzerinden ulusal politika oluşturulmasına ve küresel düzeyde takip edilmesine dönük veri üretilmesini amaçlayan teşviklerin daha fazla paralel hale getirilmesi gerekir. Verilere yatırımı koordine etmek ve uyumlaştırmak için veri sıkıştırılmaları oluşturulması ve istatistiksel sistemlere destek olunması ümit verici bir yaklaşımdır: tüm aktörlerin ihtiyaçlarını karşıladığından ve müşterek, performans esaslı eylem planlarını yerine getirdiğinden emin olmak için başka testlerin de yapılması gerekir.

Veri eylemi 5. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik ilerlemeyi takip etmek için ülke öncülüğündeki verilere yatırım yapın ve bunları kullanın.

Uluslararası kalkınma aktörlerinin işin olağan akışı yaklaşımından kendilerini sıyırmaları gerekir; kendi raporlama ve sorumluluk baskılarına yanıt vermek için veri toplamak ve kullanmak yerine ülke öncülüğündeki stratejilere ve veri ekosistemlerine destek olmaları gerekir. Bu da sonuçları yardımdan gelen her bir dolara atfetmenin baskısıyla mücadele ederken net bir vizyon ve pragmatizm gerektirir. Ayrıca herhangi bir bağımsız veri toplama çabasıyla kaynaklanan çabanın kalkınmanın bütün aktörleri için erişilebilir olmasını ve geliştirmekte olan ülke hükümetlerinin istatistiksel hedefleriyle eşgüdümlü olmasını güvenceye alma anlamına gelir.

Veri eylemi 6. SKH finansmanının genel durumunu anlamaya yardımcı olacak daha iyi veriler üretin ve kullanın.

Kalkınma finansmanı verilerinin de iyileşmesi gerekir. Bu, gelişmekte olan ülkeleri kendi ulusal kalkınma stratejilerini ve önceliklerini planlayacakları ve bütçelendirecekleri şekilde donatmak hedefiyle kaliteli kalkınma finansmanı verilerinin varlığını ve şeffaflığını artırmak ve metodolojiler ile standartları iyileştirmek suretiyle kapsamlı bir finansman resmi oluşturulması anlamına gelir.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Yayının İngilizce tercümesini okumak için OECD.iLibrary’i ziyaret edin!!

© OECD (2017), *Development Co-operation Report 2017: Data for Development*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/dcr-2017-en